

**Страхування в Україні.
Актуальне законодавство та
судова практика**

Зміст збірника подано з урахуванням останніх змін до чинного законодавства України. Також читачам пропонуються матеріали довідкового та методичного характеру.

АКТУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО
ТА СУДОВА ПРАКТИКА

СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

«Центр учбової літератури»
Київ – 2021

УДК 347.764(477)
С 83

Упорядники:

Дрозд Валентина Георгіївна – начальник 3-го науково-дослідного відділу науково-дослідної лабораторії проблем правового та організаційного забезпечення діяльності Міністерства Державного науково-дослідного інституту МВС України, доктор юридичних наук, доцент;

Дрозд Олексій Юрійович – начальник відділу докторантури та ад'юнктури Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент;

Журавльов Дмитро Володимирович — доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України, голова науково-експертної ради при Підкомітеті з питань запобігання та протидії політичній корупції Верховної ради України;

Петков Сергій Валерійович – доктор юридичних наук, професор.

Страхування в Україні. Актуальне законодавство та судова практика. – Київ
С 83 : «Центр учбової літератури», 2021. – 420 с.

ISBN 978-611-01-2196-5

Зміст збірника подано з урахуванням останніх змін до чинного законодавства України. Також читачам пропонуються матеріали довідкового та методичного характеру.

УДК 347.764(477)

ISBN 978-611-01-2196-5

© «Центр учбової літератури», 2021.

ВСТУП

Страховання в сучасному його розумінні існує як одна з форм охорони майнових й особистих інтересів застрахованих осіб, які сплачують внески (премії) до страхових організацій і дістають відшкодування втрат, що виникають у наслідок настання оговорених страхових випадків (зокрема, стихійного лиха і нещасних випадків (страхування від недуг, страхування від вогню (пожеж), крадіжок, страхування життя та ін.).

Також страхування в сучасному світі глобальних економічних зв'язків може розглядатися з другого боку, тобто постає формою такого собі **ризик-менеджменту**, що використовується для **хеджування** проти ризику фінансових втрат. Тут під ризик-менеджментом розуміємо певні інструменти управління ризиками у фінансовій галузі. Хеджування (або геджування, від англ. Hedging, Hedge) є засобом обмеження **ризик**у шляхом укладання протилежної угоди. Своєрідна форма страхування вартості товару або прибутку, валютного **ризик**у при здійсненні ф'ючерських угод у банківській, страховій, біржовій та комерційній практиці.

При цьому, в ідеальній моделі, страхування може бути визначене як справедлива передача ризику потенційної втрати від однієї сторони до іншої за відповідну сплату. Важливою умовою в таких схемах є **дотримання правил страхування**.

Поточне українське законодавство у самому загальному вигляді визначає страхування як **окремий вид цивільно-правових відносин** щодо захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій).

Вільна ринкова економіка спонукала поступово до виникнення **двох великих галузей страхування**:

обов'язкове публічно-правове страхування, організація якого зосереджена в руках публічно-правових, а подекуди й державних страхових організацій (усе соціальне страхування, а в деяких країнах також страхування будівель від вогню тощо);

приватне страхування, яким опікуються акціонерні товариства й товариства взаємного страхування (страхування майна, життя та ін.) на базі приватної угоди між застрахованим і страховальною організацією, якій застрахований зобов'язаний виплачувати встановлені угодою внески, а страховач при виникненні зазначеного у договорі випадку відшкодувати застрахованому втрату або виплатити обумовлену договором суму. З уваги на те, що страховий ризик не можна передбачити, страховальні організації повинні створити відповідні резерви, встановлюючи **належні розміри внесків**.

Щодо розміру цих внесків, то згідно зі ст. 41 Закону України «Про страхування» **не допускається**, за винятком обов'язкових видів страхування, страхування життя, майна фізичних осіб, перестрахування, страхування експортно-імпортних поставок під гарантію держави, страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою та діяльності страхових посередників, **будь-яке централізоване регулювання (уніфікація, обмеження, обов'язковість тощо) розмірів страхових платежів (тарифів) і страхових сум (страхового відшкодування), умов укладання страхових договорів, взаємовідносин страховика і страхувальника**, якщо вони не суперечать законодавству України.

Така позиція страхування у сучасних суспільно-економічних та фінансових сферах дозволяє вважати його частиною фінансової системи держав.

Згідно з Законом України «Про страхування» на сучасному етапі в Україні також наявні ці дві загальні форми страхування: **добровільна та обов'язкова**. При цьому обов'язкова форма включає в себе 47 видів страхування, а порядок і правила його проведення, форми типового договору, розміри страхових сум та максимальні розміри страхових тарифів, методичку актуарних розрахунків визначає Кабінет Міністрів України.

Слід зауважити, що за приписами ст. 5 Закону України «Про страхування» обов'язкові види страхування, які запроваджуються законами України, мають бути включені до цього Закону. **Забороняється здійснення обов'язкових видів страхування**, що не передбачені цим Законом.

Пропоноване видання представляє інтерес для спеціалістів у галузі фінансово-економічній, страхуванні тощо, для практикуючих правників, а також для здобувачів вищої освіти у профільних навчальних закладах (факультетах) та здобувачів юридичної освіти, їх викладачів, а також для широкого кола інших вдумливих читачів.

Збірник містить основне профільне законодавство у галузі страхування з усіма поточними змінами (в основному торкаємось обов'язкового страхування, тому поки нічого про страхування медичне, обов'язковість якого наразі лише в проєкті) та актуальну судову практику. Соціальне страхування висвітлювалось в інших матеріалах цього видавництва.

Зміст

ВСТУП.....	3
ОСНОВНЕ ПРОФІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО.....	5
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про страхування»	5
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів»	53
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою»	103
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 6 січня 2005 р. № 5 «Про затвердження максимальних розмірів страхових платежів за договорами міжнародного обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів».....	120
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 6 вересня 2017 р. № 676 «Про затвердження Порядку і правил здійснення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації»	122
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 14 серпня 1996 р. № 959 «Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті»	197
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 5 січня 1998 р. № 8 «Про затвердження Типового положення про організацію діяльності аварійних комісарів»	202
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 1 червня 2002 р. № 733 «Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків під час перевезення небезпечних вантажів»	206
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 29 березня 2002 р. № 402 «Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї».....	216
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 9 липня 2002 р. № 944 «Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування відповідальності власників собак за шкоду, яка може бути заподіяна третім особам».....	225
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 16 жовтня 1998 р. № 1642 «Про затвердження Порядку та умов обов'язкового страхування медичних працівників та інших осіб на випадок інфікування вірусом імунодефіциту людини під час виконання ними професійних обов'язків, а також на випадок настання у зв'язку з цим інвалідності або смерті від	

захворювань, зумовлених розвитком ВІЛ-інфекції, і переліку категорій медичних працівників та інших осіб, які підлягають обов'язковому страхуванню на випадок інфікування вірусом імунодефіциту людини під час виконання ними професійних обов'язків, а також на випадок настання у зв'язку з цим інвалідності або смерті від захворювань, зумовлених розвитком ВІЛ-інфекції»	237
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 17 червня 2020 р. № 498 «Деякі питання надання страхових виплат у разі захворювання або смерті медичних працівників у зв'язку з інфікуванням гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2»	247
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 3 квітня 1995 р. № 232 «Про затвердження Положення про порядок і умови обов'язкового особистого страхування працівників відомчої та місцевої пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд)»	255
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 31 травня 1995 р. № 378 «Про затвердження Порядку та умов обов'язкового державного страхування спортсменів вищих категорій»	261
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 19 серпня 2002 р. № 1219 «Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування відповідальності експортера та особи, яка відповідає за утилізацію (видалення) небезпечних відходів, щодо відшкодування шкоди, яку може бути заподіяно здоров'ю людини, власності та навколишньому природному середовищу під час транскордонного перевезення та утилізації (видалення) небезпечних відходів»	265
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 16 листопада 2002 р. № 1788 «Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру»	274
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 6 квітня 2011 р. № 358 «Про затвердження Порядку і правил обов'язкового страхування предмета іпотеки від ризиків випадкового знищення, випадкового пошкодження або псування»	286
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 19 серпня 2015 р. № 624 «Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності приватного нотаріуса»	314
АКТУАЛЬНА СУДОВА ПРАКТИКА З ПИТАНЬ СТРАХУВАННЯ	326

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

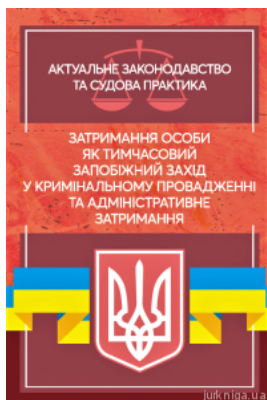
Оригінал-макет підготовлено
ТОВ «Центр учбової літератури»

Підписано до друку 16.02.2021. Формат 70х100 1/16.
Друк лазерний. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 34,15.

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2458 від 30.03.2006 р.

Книги, які можуть вас зацікавити

Затримання особи як тимчасовий запобіжний захід у кримінальному провадженні та адміністративне затримання. Актуальне законодавство та судова практика

ПДР України 2026 з коментарями

Кримінальний процесуальний кодекс України

Закон України “Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів”

Правове регулювання туристичної діяльності. Навчальний посібник

Теоретичні та практичні основи розслідування шахрайства у сфері надання туристичних послуг

Перейти до галузі права
Страхове право

Перейти на сайт →